

Statsråd Anette Trettebergstuen
Kultur- og likestillingsdepartementet
Postboks 8030 Dep
0030 Oslo

Deres referanse:

Vår referanse:

Siri Espe, interessepolitisk leder
siri@ungefunksjonshemmede.no

Vår dato:

20.12.2022

Unge funksjonshemmedes krav til statsbudsjettet 2024

Unge funksjonshemmede leverer med dette våre krav til statsbudsjettet for 2024 på Kultur- og likestillingsdepartementets områder.

Unge funksjonshemmede vil understreke viktigheten av Kultur- og likestillingsdepartementets samordningsansvar på likestillingsfeltet. Vi oppfordrer departementet til å ha en helhetlig tilnærming i likestillingspolitikken for funksjonshemmede, og aktivt følge opp våre budsjettkrav til de øvrige departementene. Kultur- og likestillingsdepartementet vil settes i kopi på samtlige av Unge funksjonshemmedes budsjettkrav.

1. Tilskuddsordningen for funksjonshemmedes organisasjoner

Tilskuddsordningen for funksjonshemmedes organisasjoner, kap. 352, post 70 er i dag en ordning der flere av Unge funksjonshemmedes medlemsorganisasjoner mottar deler av sine tilskudd. I tillegg er det forskriftsfestet at paraplyorganisasjonene FFO og SAFO kan motta tilskudd gjennom ordningen. Som eneste paraplyorganisasjon mottar ikke Unge funksjonshemmede tilskudd gjennom denne ordningen, selv om vi er en organisasjon for funksjonshemmede. Vi mener at Unge funksjonshemmede, som paraplyorganisasjon på funksjonshemmingsfeltet på lik linje med FFO og SAFO, må inkluderes i forskriften slik at også Unge funksjonshemmede kan søke tilskudd gjennom ordningen.

Som paraplyorganisasjon for 38 medlemsorganisasjoner dreier mesteparten av arbeidet vårt seg om medvirkning innen levekår, kultur, utdanning, arbeidsliv og ungdomshelse. De siste årene har vi opplevd en kraftig økning i etterspørsel etter vår kunnskap og våre perspektiver. Forespørslene kommer både fra offentlig forvaltning og fra et bredt spekter av organisasjoner og bedrifter. Stor etterspørsel og midlertidig finansiering gjennom prosjekter gjør at vi ikke klarer å møte etterspørselen tilstrekkelig i dag. Midlertidig finansiering gjør det svært vanskelig å jobbe langsiktig, og vi bruker uforholdsmessig mye tid på søknader om enkeltprosjekter, i stedet for å jobbe med medvirkning, demokratiopplæring og deltakelse for ungdom. En delfinansiering gjennom tilskuddsordningen vil være et viktig grep for å styrke vår rolle som representant for

ungdom med funksjonsnedsettelse og kronisk sykdom, samt sikre økt likestilling av en gruppe som ofte er underrepresentert i sentrale prosesser som angår dem.

Unge funksjonshemmede ber regjeringen:

- *Inkludere Unge funksjonshemmede i forskriften, og åpne for at Unge funksjonshemmede kan søke driftstilskudd gjennom tilskuddsordningen, slik som våre medlemsorganisasjoner kan.*
- *Øke bevilgningen over kap. 352, post 21 med 46 millioner kroner til en totalbevilgning på minimum 300 millioner kroner.*

2. Bygge ned barrierer for deltakelse i kultur og fritid

Vi har lenge visst at unge med funksjonsnedsettelse og kronisk sykdom utestenges fra deltakelse på kultur- og fritidsarenaer. Dette har vi fått bekreftet i Redd Barnas rapport «Fritid for alle – uten fordommer. Fortellinger om fritid fra barn og unge med funksjonsnedsettelse». Rapporten dokumenterer at barn og ungdom med funksjonsnedsettelse møter diskriminering, utestengelse og undervurdering i fritiden.

Gjennom prosjektet «Barrierefri fritid» har det blitt veldig tydelig at det er et stort behov for økt kompetanse blant aktivitetstilbydere, organisasjoner, lag og foreninger på kultur-, idretts- og fritidsfeltet. I flere år har det vært fokus på økonomi og utstyr som barrierer for deltakelse på fritidsarenaen. Parallelt med en videreføring av dette arbeidet mener Unge funksjonshemmede at det er på høy tid å også iverksette en større satsning på inkludering av funksjonshemmede og redusering av funksjonshemmende barrierer. Dette er det neste steget på inkluderingsfrostet for å nå regjeringens mål i Hurdalsplattformen om at flere fritidsaktiviteter blir tilrettelagt for alle, slik at også barn med funksjonsnedsettelse og kroniske sykdommer kan delta.

Som følge av få eller ingen gode ordninger for inkludering av barn og unge med funksjonsnedsettelse i fritidsaktiviteter startet Unge funksjonshemmede prosjektet «Barrierefri fritid» i 2021. Et inkluderingsmerke ble lansert under Arendalsuka 2022, og i siste halvdel av 2022 har omtrent 20 aktører deltatt på workshops og foredrag gjennom prosjektet. Etterspørselen er stor, men uforutsigbar finansiering gjør langtidsplanlegging utfordrende. Til arbeidet estimerer vi at det er behov for tre årsverk, inkludert midler til materiell, reise og opphold. Det legges opp til at større organisasjoner, kommuner og fylkeskommuner dekker reiseutgifter, kost og losji for kursholder. I tillegg vil det utarbeides en egenfinansieringsmodell slik at prosjektet på sikt kan stå på egne ben.

Unge funksjonshemmede ber regjeringen bevilge 2 000 000 kroner til prosjektet. Vi er klar over regjeringens mål om å ha få organisasjoner som får øremerkede midler over statsbudsjettet. Samtidig ønsker vi å påpeke at BUA og Stolpejakten mottar dette i dag, og at «Barrierefri fritid» er et inkluderingsiltak på høyde med disse tilbudene. For å sikre reell inkludering av

funksjonshemmede mener vi det er behov for forutsigbar finansiering over statsbudsjettet frem til en egenfinansieringsmodell er på plass og prosjektet er egnet til å stå på egne ben.

Videre bevilges det midler til ulike tilskuddsordninger som skal bidra til økt inkludering av barn og unge. Unge funksjonshemmede er i utgangspunktet positive til disse prioriteringene som gjenspeiler regjeringens mål om at alle barn og unge skal ha mulighet til å delta i fritidsaktiviteter. Samtidig vet vi fra ulike tilskuddsordninger at de er innrettet slik at organisasjoner og stiftelser i mindre grad har nytte av disse. Eksempelvis ser vi i oversikten over tilskuddsmottakere i *Tilskudd for mangfolds- og inkluderingstiltak i idrett og fysisk aktivitet* at tilskuddsmottakerne i denne ordningen hovedsakelig iverksetter enkelttiltak, og at det mangler prioritering av prosjekter som iverksetter overordnede tiltak som skal bidra til langsiktig inkludering av funksjonshemmede. Det er også et behov for å iverksette inkluderingstiltak i allerede eksisterende aktiviteter, og motvirke tendensen til at det opprettes egne, segregerte tiltak for funksjonshemmede. Vi mener det er behov for en gjennomgang av tilskuddsordningen og liknende tilskuddsordninger for å evaluere om de treffer etter hensikten.

Unge funksjonshemmede ber regjeringen:

- *Bevilge 2 millioner kroner øremerket Unge funksjonshemmedes arbeid med prosjektet «Barrierefri fritid» over kap. 315, post 78 eller kap. 315, post 86 eller kap. 325, post 78 eller kap. 351, post 70 for å bidra til reell inkludering av barn og unge med funksjonsnedsettelse og kronisk sykdom på kultur- og fritidsarenaen.*
- *Gjennomgå tilskuddsordningen for mangfolds- og inkluderingstiltak i idrett og fysisk aktivitet og liknende tilskuddsordninger fordelt på kultur- og likestillingsdepartementets område for å evaluere om tilskuddsordningene treffer etter hensikten.*

3. Universell utforming av kulturfrivillighetens lokaler

En av de største barrierene funksjonshemmede møter når de skal delta i kultur-, idretts- og fritidsaktiviteter er utilgjengelige lokaler. Kommunale bygg benyttes gjerne til kultur- og fritidsaktiviteter, spesielt i distriktene, og mange av disse er gamle og oppfyller ikke dagens krav til universell utforming. Ofte er det mindre endringer og ombygginger som må til for å sikre tilgjengelige lokaler, men begrenset kommuneøkonomi gjør at kommunene ikke har mulighet til å prioritere dette. Unge funksjonshemmede mener derfor det er behov for å endre forskriften i tilskuddsordningen for universell utforming for å åpne for at kommuner og fylkeskommuner kan søke midler til oppgraderingsprosjekter. Som følge av dette mener vi det er behov for å øke bevilgningen over kap. 352, post 71 slik at det er midler til å søke tilskudd til utbedring av egne lokaler.

Unge funksjonshemmede ber regjeringen:

- *Endre forskriften i tilskuddsordningen for universell utforming slik at kommuner og fylkeskommuner kan søke tilskudd om å utbedre og oppgradere egne lokaler.*

- Øke bevilgningen over kap. 352, post 71 med 50 millioner kroner for å bidra til å redusere barrierene funksjonshemmede møter på kultur- og fritidsarenaen.
- Stille krav om tilgjengelighet ved støtte til idretts-, kultur- og fritidstiltak.

4. Sivilsamfunnets rapport til CRPD-komiteen

Som følge av at Norge har ratifisert FNs konvensjon om rettigheter til mennesker med nedsatt funksjonsevne (CRPD) skal Norge i 2024 for andre gang rapportere til CRPD-komiteen. I den første rapporteringen i 2019 stod 125 organisasjoner fra sivilt samfunn samlet bak alternativrapporten som ble oversendt CRPD-komiteen. Det ble lagt merke til og berømmet i FN. Funksjonshemmedes fellesorganisasjon (FFO) koordinerte arbeidet sivilt samfunn gjorde, og Unge funksjonshemmede var én av organisasjonene som bidro aktivt inn i arbeidsgruppen med å utarbeide alternativrapporten. Det vil vi gjøre også frem mot rapporteringen i 2024. Til dette fikk arbeidsgruppen, ved FFO, økonomisk støtte over statsbudsjettet. Vi ber om at tilsvarende bevilgning tildeles også i 2024, slik at arbeidsgruppen kan gjennomføre det viktige arbeidet med alternativrapporteringen. Utover dette viser vi til FFO sine krav til bevilgning over statsbudsjettet 2024.

5. Momskompensasjon

Unge funksjonshemmede er svært fornøyd med regjeringens mål om full momskompensasjon, og at det i 2022 ble innvilget full momskompensasjon. Unge funksjonshemmede og flere andre organisasjoner har påpekt at bevilgningen på 2,025 milliarder kroner for 2023 er for lav sammenliknet med forventet søknadssum. For å sikre nødvendig forutsigbarhet når aktivitet og søknadsmengde varierer mener Unge funksjonshemmede at momskompensasjon må være en overslagsbevilgning, ikke en rammestyrte finansiering. De fleste av våre medlemsorganisasjoner er små, og er avhengige av forutsigbarhet, spesielt tilknyttet momskompensasjon.

Unge funksjonshemmede ber regjeringen:

- Endre ordningen for momskompensasjon fra en rammestyrte ordning til en overslagsbevilgning for å sikre forutsigbarhet for frivilligheten.

6. Tilrettelagte læremidler

Produksjon av tilrettelagte læremidler utføres av flere aktører, herunder Norsk Lyd- og Blindeskriftsbibliotek. De siste årene har det vært en tydelig endring i hvilke læremidler som brukes i utdanningsløpet, fra grunnskole til høyere utdanning. Fordi det benyttes mange ulike læremidler, er utfordringsbildet for å sikre tilgjengelige læremidler sammensatt. Tilgjengelige læremidler handler blant annet om tilgang til læremidler, universell utforming av læremidlene, hjelpemidler for å kunne bruke læremidlene og nødvendig kompetanse blant lærere eller annet undervisningspersonell i bruk av både læremidler og hjelpemidler. Det er et stort etterslep i produksjonen av tilrettelagte læremidler på grunn av manglende bevilgning. Det medfører at elever med behov for tilrettelagte læremidler får utdelt disse flere måneder inn i skoleåret, eller

at eleven i verste fall aldri får utdelt læremiddelet i et format eleven kan benytte. For å bidra til tilstrekkelig produksjon av tilrettelagte læremidler mener Unge funksjonshemmede det er behov for å øke bevilgningene til dette.

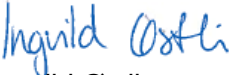
Unge funksjonshemmede ber regjeringen:


- *Etterspørre informasjon fra Norsk Lyd- og Blindeskriftsbibliotek om hvor stort etterslep det er i produksjon av læremidler.*
- *Øke bevilgningen til Norsk Lyd- og Blindeskriftsbibliotek tilsvarende 7 årsverk, slik at antall årsverk øker til totalt 45 årsverk.*

Anmodning om møte

Unge funksjonshemmede ber med dette om et møte med politisk ledelse i departementet for å utdype våre krav til statsbudsjettet for 2024.

Med vennlig hilsen,


Ingvild Østli
Generalsekretær
Unge funksjonshemmede


Ingrid Thunem
Styreleder
Unge funksjonshemmede